MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2018. július 25.[1]

**C-310/17. sz. ügy**

**Levola Hengelo BV**
**kontra**
**Smilde Foods BV**

(a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden [arnhem-leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – 2001/29/EK irányelv – Szerzői jog és szomszédos jogok – A »mű« fogalma – Egy élelmiszer íze”

1. A 2017. május 23-án kelt, a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (arnhem-leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia) által a Bíróság hivatalához 2017. május 29-én benyújtott jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[2] 2–5. cikkének értelmezése.

2. Ezt a kérelmet két élelmiszergyártó vállalkozás, a Levola Hengelo BV (a továbbiakban: Levola) és a Smilde Foods BV (a továbbiakban: Smilde közötti jogvitában terjesztették elő, amely jogvita tárgya, hogy a Smilde állítólag sérti a Levolának a „Heksenkaas” vagy „Heks’nkaas” (a továbbiakban: Heksenkaas)[3] elnevezésű, zöldfűszeres krémsajt ízén fennálló szerzői jogait.

3. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az elé terjesztett jogvita eldöntéséhez különösen azt kell vizsgálni, hogy ellentétes–e az uniós joggal, közelebbről a 2001/29 irányelvvel egy élelmiszer ízének szerzői jogi védelemben való részesítése.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.

3 Franciául: fromage de sorcières (boszorkányok sajtja).

## I. Jogi háttér

### *A. A nemzetközi jog*

#### *1. A Berni Egyezmény*

4. Az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló, 1886. szeptember 9-én Bernben aláírt Berni Egyezmény (1971. július 24-i párizsi szerződés, Magyarországon kihirdette: 1975. évi 4. tvr.) 1979. szeptember 28–án módosított változatának (a továbbiakban: Berni Egyezmény) 2. cikke a következőképpen szól:

„(1) „Az »irodalmi és művészeti művek« kifejezés felöleli az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, tekintet nélkül a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára, tehát lehet könyv, szövegkönyv vagy más írásmű; előadás, szónoki beszéd, szentbeszéd vagy ugyanilyen jellegű egyéb mű; színmű vagy zenés színmű; táncmű vagy némajáték; szöveges vagy szöveg nélkül zenemű; film, ideértve azokat a műveket is, amelyeket a filmhez hasonló eljárással hoznak létre; rajz, festmény, építészeti mű, szobor, metszet, kőnyomat; fényképészeti mű, ideértve azokat a műveket is, amelyeket a fényképészeti művekhez hasonló eljárással hoznak létre; az alkalmazott művészet terméke; illusztráció és térkép; földrajzi, tereprajzi, építészeti vagy tudományos vonatkozású tervek, vázlat vagy plasztikai mű.

(2) Az Unióhoz tartozó országok törvényhozó szerveinek azonban joguk van úgy rendelkezni, hogy az irodalmi és művészeti művek, illetőleg ezek egy vagy több csoportja csak akkor részesül védelemben, ha rögzítve van.

[…]

(5) Irodalmi vagy művészeti műveknek az anyag kiválasztása vagy elrendezése folytán szellemi alkotásnak minősülő gyűjteményei, mint például enciklopédiák és antológiák, a gyűjtemény részét alkotó egyes művek szerzőit megillető jogok sérelme nélkül e jellegüknél fogva részesülnek védelemben.

(6) A fent említett művek az Unióhoz tartozó valamennyi országban védelemben részesülnek. Ez a védelem a szerző vagy más jogosult javára áll fenn.

[…]”

5. A Berni Egyezmény 9. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Az ezen egyezmény alapján védett irodalmi és művészeti művek szerzőit megilleti az a kizárólagos jog, hogy műveikről bármely módon és formában többszörösítés csak az ő engedélyükkel készüljön.”

#### *2. A WIPO Szerzői Jogi Szerződés*

6. 1996. december 20-án a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) Genfben elfogadta a WIPO Szerzői Jogi Szerződését (a továbbiakban: WIPO Szerzői Jogi Szerződés), amely 2002. március 6-án lépett hatályba és az Európai Közösség nevében a 2000/278/EK határozat[4] hagyta jóvá.

4 A WIPO Szerzői Jogi Szerződésének, valamint a WIPO Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződésének az Európai Közösség nevében történő jóváhagyásáról szóló, 2000. március 16-i tanácsi határozat (HL 2000. L 89., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 208. o.).

7. A WIPO Szerzői Jogi Szerződésének „A Berni Egyezménnyel való kapcsolat” című 1. cikkének (4) bekezdése értelmében:

„A Szerződő Felek betartják a Berni Egyezmény 1–21. cikkeiben és Függelékében foglalt rendelkezéseket.”

8. A WIPO Szerzői Jogi Szerződésének „A szerzői jogi védelem terjedelme” című 2. cikkének rendelkezése szerint:

„A szerzői jogi védelem a kifejezési formákra terjed ki, és nem vonatkozik az önmagukban vett ötletekre, eljárásokra, működési módszerekre, illetve a matematikai műveletekre.”

9. A WIPO Szerzői Jogi Szerződésének „Számítógépi programok” elnevezésű 4. cikke szerint:

„A számítógépi programok a Berni Egyezmény 2. cikke értelmében irodalmi művekként részesülnek védelemben. A védelem kiterjed a számítógépi programokra, függetlenül attól, hogy milyen módon vagy formában kerülnek kifejezésre.”

10. A WIPO Szerzői Jogi Szerződésének „Adatgyűjtemények (adatbázisok)” című 5. cikke értelmében:

„Adatoknak vagy egyéb alkotóelemeknek a tartalmi elemek kiválasztása vagy elrendezése folytán szellemi alkotásnak minősülő gyűjteményei e jellegüknél fogva részesülnek védelemben. A védelem nem terjed ki magukra az összeállítás tartalmát képező adatokra vagy anyagokra, és nem csorbítja az összeállításba felvett egyes adatokon vagy anyagokon fennálló szerzői jogokat.”

*3. A WTO-egyezmény és a TRIPS-egyezmény*

11. A Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó egyezmény (HL 1994. L 336., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 80. o.; kihirdette: az 1998. évi IX. törvény, a továbbiakban: WTO-egyezmény) 1 C. mellékletét képező, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló 1994. április 15-i megállapodás (TRIPS) (HL 1994. L 336., 214. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 305. o., a továbbiakban TRIPS-egyezmény) a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozattal [5] került jóváhagyásra.

12. A TRIPS-egyezmény „A Berni Konvencióval való kapcsolat” című 9. cikke kimondja, hogy:

„(1) „A [WTO tagjai] betartják a Berni Konvenció (1971) 1–21. Cikkeiben, valamint a Függelékében foglaltakat. […]

(2) A szerzői jogi védelem a kifejezésre és nem pedig önmagában az ötletekre, eljárásokra, működési módszerekre vagy matematikai elméletekre vonatkozik”.

13. A TRIPS-egyezmény „Számítógépes programok és adatállományok” című 10. cikkének rendelkezése szerint:

„(1) „A számítógépes programok a Berni Egyezmény (1971) szerinti irodalmi művekként akár forráskód, akár tárgyi kód formában védettek.

5 HL 1994. L 336., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 80. o.

(2) Védettek az adatállományok vagy más anyagok akár gép által olvasható akár más formában, amelyek tartalmuk kiválasztása vagy elrendezése folytán szellemi alkotások. Ez a védelem, amely nem terjed ki magára az adatra vagy anyagra, nem károsíthatja a magán az adaton vagy anyagon fennálló semmilyen szerzői jogot."

### *B. Az uniós jog*

14. A 2001/29 irányelv „Többszörözési jog" című 2. cikke ekként rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

a) a szerzők számára műveik tekintetében;

[…]".

15. A 2001/29 irányelvnek „A művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga" címet viselő 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

[…]".

16. A 2001/29 irányelvnek „A terjesztési jog" című 4. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik eredeti vagy többszörözött példányai adásvétellel vagy más módon megvalósuló nyilvános terjesztésének engedélyezésére, illetve ennek megtiltására.

[…]".

### *C. A holland jog*

17. Az Auteurswet (a szerzői jogról szóló holland törvény, a továbbiakban: szerzői jogi törvény) 1. cikke ekként rendelkezik:

„A szerzői jog az irodalmi, tudományos vagy művészeti mű szerzőjének vagy jogutódainak kizárólagos joga a mű nyilvánosságra hozatalára vagy többszörözésére, a törvény által előírt korlátozásokkal."

18. A szerzői jogi törvény 10. cikkének szövege a következő:

„(1) E törvény alkalmazásában irodalmi, tudományos vagy művészeti művek:

1. könyvek, brosúrák, újságok, folyóiratok és minden egyéb írásmű;

2. színművek és zenés színművek;

3. beszédek;

4. táncművek vagy némajátékok;

5. zeneművek, szöveggel vagy anélkül;

6. rajzok, festmények, építészeti alkotások, szobrok, litográfiák, metszetek és egyéb fémnyomatok;

7. térképek;

8. műszaki tudományos, földrajzi, topográfiai vagy más tudományos vonatkozású tervek, vázlatok és plasztikai művek;

9. fotóművészeti alkotások;

10. filmalkotások;

11. iparművészeti művek, valamint a formatervezési minták;

12. számítógépes programok és az előkészítő dokumentáció;

valamint általában bármely irodalmi, tudományos vagy művészeti termék függetlenül attól, hogy milyen módon, illetve formában jut kifejezésre.

[…]”

## II. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19. A Heksenkaas egy zöldfűszeres krémsajt. 2007-ben egy holland zöldség- és frisstermék-kiskereskedő alkotta meg. Megalkotója egy 2011-ben kötött megállapodásban, a termék értékesítésének elérendő forgalmához igazodó jogdíj ellenértékeként a terméken fennálló valamennyi szellemi tulajdonjogot a Levolára ruházta át.

20. 2012. július 10-én a Heksenkaas termék gyártási eljárására megadták a szabadalmat, és a „Heksenkaas” szóvédjegy 2010 közepén bejelentésre került.

21. 2014 januárja óta gyártja a Smilde a „Witte Wievenkaas” terméket egy hollandiai áruházlánc számára.

22. Arra hivatkozva, hogy a Witte Wievenkaas gyártása és értékesítése sérti a Heksenkaas „ízén” fennálló szerzői jogait, a Levola keresetet indított a Smildével szemben a Rechtbank Gelderland (gelderlandi elsőfokú bíróság, Hollandia) előtt. A Levola az „ízen” fennálló szerzői jogot úgy határozta meg, amelynél az íz „az ízérzékre az élelmiszer elfogyasztása révén tett összbenyomás, beleértve a tapintási érzékkel a szájban érzékelt érzést is”.

23. A Levola azt kérte a rechtbank Gelderlandtól (gelderlandi elsőfokú bíróság), hogy állapítsa meg egyrészről, hogy a Heksenkaas íze az íz szerzőjének saját szellemi alkotása, és következésképpen, mint „mű” a szerzői jogi törvény 1. cikke értelmében szerzői jogi védelemben részesül, és másrészről, hogy a Smilde által gyártott és forgalmazott termék íze e „mű” többszörözésének minősül. A Levola ugyanettől a bíróságtól azt is kérte, hogy kötelezze a Smildét a Levola szerzői joga bármely megsértésének, ideértve a „Witte Wievenkaas” elnevezésű termék gyártásának, beszerzésének, értékesítésének vagy más forgalmazásának abbahagyására, és tiltsa el szerzői joga jövőbeni megsértésétől.

24. 2015. június 10-i ítéletében a rechtbank Gelderland (gelderlandi elsőfokú bíróság) megállapította, hogy anélkül, hogy meg kellene válaszolni azt a kérdést, hogy megilleti-e a szerzői jogi védelem a Heksenkaas termék ízét, a Levola kereseti kérelmeit mindenképpen el kell utasítani, mivel a Levola nem fejtette ki, hogy a Heksenkaas termék ízének mely elemei vagy elemei mely kombinációja alapján kell saját, eredeti karaktert és egyéni jellemzőt megállapítani.

25. Az ítélet ellen a Levola a kérdést előterjesztő bírósághoz fellebbezést nyújtott be.

26. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az ügyben lényegében arról a kérdésről van szó, hogy egy élelmiszer íze részesülhet-e szerzői jogi oltalomban. Hozzáteszi, hogy az előtte folyamatban lévő ügy felei e kérdésben egymással szöges ellentétben álló álláspontokat képviselnek.

27. A Levola szerint egy élelmiszer ízét szerzői jogilag védett irodalmi, tudományos vagy művészeti műnek kell tekinteni. A Levola többek között a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) 2006. június 16-i Lancôme ítéletére hivatkozik (NL:HR:2006:AU8940), amelyben e bíróság főszabály szerint elismerte egy parfüm illatán fennálló szerzői jog lehetőségét.

28. Ezzel szemben a Smilde szerint az ízek védelme idegen a szerzői jog rendszerétől, amelyet csupán képi és hangzásbeli alkotásokra hoztak létre. Másfelől az élelmiszer romlandósága és az íz megtapasztalásának szubjektív jellege is ellentmond az élelmiszer ízének szerzői jogilag védett műként történő minősítésének. Ráadásul a szellemi tulajdonjoggal érintett mű szerzőjét megillető kizárólagos jogok és e jogok törvényi korlátozásai gyakorlatilag alkalmazhatatlanok az ízekre.

29. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Cour de Cassation (semmítőszék, Franciaország) többek között a 2013. december 10-i ítéletében [6] határozottan kizárta annak a lehetőségét, hogy egy illatnak szerzői jogi védelmet biztosítsanak. Az Unión belül tehát eltérő a felsőbírósági nemzeti ítélkezési gyakorlat a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő ügy tárgyát képező kérdésben, vagyis arra vonatkozóan, hogy egy illat részesíthető–e szerzői jogi védelemben.

30. Ilyen körülmények között a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (arnhem-leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1. a) Ellentétes-e az uniós joggal az élelmiszer ízének – mint a szerző saját szellemi alkotásának – szerzői jogi védelemben való részesítése? Közelebbről:

b) Ellentétes-e a szerzői jogi védelemmel az, hogy az »irodalmi és művészeti művek« fogalma a Berni Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésében, amely az Unió valamennyi tagállamára kötelező, ugyan felöleli »az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, tekintet nélkül a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára«, az ebben a rendelkezésben említett példák csupán olyan alkotásokra vonatkoznak, amelyek vizuálisan és/vagy akusztikusan érzékelhetők?

c) Ellentétes-e az élelmiszer (lehetséges) romlandósága és/vagy az íz megtapasztalásának szubjektív jellege azzal, hogy az élelmiszer ízét szerzői jogilag védett műnek minősítsék?

d) Ellentétes-e a 2001/29 irányelv 2–5. cikkében meghatározott kizárólagos jogok és korlátozások rendszere az élelmiszer ízén fennálló szerzői jogi védelemmel?

6 Cour de cassation, chambre commerciale (semmítőszék, kereskedelmi kollégium), 2013. december 10., 11–19.872. sz., nem tették közzé (FR:CCASS:2013:CO01205).

2. Amennyiben az első kérdés a) pontjára nemleges válasz születik:

   a) mely követelményeknek kell teljesülniük, hogy egy élelmiszer ízét szerzői jogi védelem illethessen meg?

   b) Egy íz szerzői jogi védelme kizárólag magán az ízen alapul-e, vagy az élelmiszer receptúráján (is)?

   c) Meddig terjed az olyan fél bizonyítási terhe, aki egy (bitorlási) perben úgy érvel, hogy egy élelmiszer szerzői jogilag védett ízét alkotta meg? Elegendő-e az, hogy ez a fél az eljárásban bemutatja az élelmiszert a bírónak, hogy az – ízlelés és szaglás révén – saját ítéletet alkothasson arról, hogy az élelmiszer íze megfelel-e a szerzői jogi védelem követelményeinek? Vagy a felperesnek (adott esetben) a kreatív döntések leírását azon ízkompozícióra és/vagy receptúrára vonatkozóan (is) meg kell adnia, amelyek alapján az ízt a szerző saját szellemi alkotásának kell tekinteni?

   d) Miként kell a bírónak a bitorlási perben megállapítania, hogy az alperes élelmiszerének íze oly módon egyezik meg a felperes élelmiszerének ízével, hogy az szerzői jogi jogértést valósít meg? Ebben az összefüggésben az (is) döntő, hogy a két íz által keltett összbenyomás megegyezik-e?”

## III. A Bíróság előtti eljárás

31. Írásbeli észrevételeket nyújtott be a Levola, a Smilde, a francia és az olasz kormány és az Egyesült Királyság kormánya, valamint az Európai Bizottság. A Levola, a Smilde, a holland és a francia kormány és az Egyesült Királyság kormánya, valamint a Bizottság a 2018. június 4-én tartott tárgyaláson szóbeli észrevételeket adott elő.

## IV. Elemzés

32. A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében azt kérdezi, hogy egy élelmiszer íze „műnek” minősül-e, és a 2001/29 irányelv[7] által biztosított szerzői jogi védelemben részesíthető-e.

### *A. Az elfogadhatóságról*

33. A Smilde a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságára hivatkozik. Véleménye szerint ezt az ügyet, amellett, hogy a Levola az alapügyben nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének, még a Heksenkaas íze eredetiségének hiánya miatt is meg kell szüntetni.

34. Véleményem szerint a Smilde elfogadhatatlansági kifogása az alábbi okokból nem elfogadható.

35. Kizárólag az ügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és ha igen, a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni. Ebből eredően az uniós jogra vonatkozóan

7 A Levola szerint: „[ö]nmagában véve a Heksenkaasnak az íze az, amelynek szerzői jogi védelme a Levola és a Smilde közötti […] jogvita központi kérdése. Egy érzékszervi benyomásról van szó, amely által *magáról* az ízről szerezhető tapasztalat, nem pedig az e benyomást létrehozó eszközökről. A kérelem nem egy konkrét anyag vagy hozzávalók felsorolásának védelmére irányul. A védeni kért mű maga az íz, nem a hordozója” (észrevételei 9. pontja). A Levola hozzáteszi, „nem kizárt, hogy az íz más hordozó anyaggal is létrehozható, hasonlóan ahhoz, ahogy egy művész által festett olajkép egy másik anyagra is másolható és reprodukálható. Egy szerzői jogi védelem alatt álló művet valójában az elvont kifejeződése, nem pedig az e megjelenést hordozó anyag alkotja” (észrevételei 86. pontja).

előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson.[8]

36. Hangsúlyoznom kell, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az uniós jog, közelebbről a 2001/29 irányelv 2–5. cikkének értelmezésére vonatkozik. Mivel nincs semmilyen arra vonatkozó utalás, vagy akár állítás, hogy az uniós jog kért értelmezése nincs összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával, vagy hogy a probléma hipotetikus jellegű, úgy vélem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által ezen irányelv és a „mű" fogalmának értelmezésére vonatkozóan előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések nem tekinthetők elfogadhatatlannak pusztán azon az alapon, hogy az alapügyben szereplő egyik fél szerint az alapügyet más jogalapok vagy érvek alapján kellene elbírálni.

## *B. Az ügy érdeméről*

### *1. A „mű" fogalma – az „uniós jog egységes és önálló" fogalma*

37. A 2001/29 irányelv nem határozza meg, hogy mit ért a 2. cikkének a) pontjában, 3. cikkének (1) bekezdésében és 4. cikkének (1) bekezdésben szereplő „mű" fogalma alatt.[9] Emellett ezek a rendelkezések nem tartalmaznak a „mű" fogalmára vonatkozó nemzeti jogra utalást sem.[10]

38. E körülmények alapján a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az Európai Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve a szóban forgó rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját.[11]

39. Ezen ítélkezési gyakorlatból következően a „mű" kifejezést az uniós jog olyan önálló fogalmának kell tekinteni, amely jelentésének és hatályának azonosnak kell lennie az összes tagállamban. Következésképpen a Bíróság feladata, hogy az uniós jogrendben egységes értelmezést adjon e kifejezésnek.[12]

8 2010. július 1-jei Sbarigia ítélet (C-393/08, EU:C:2010:388, 19. és 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

9 Ráadásul az élelmiszerek ízének szerzői jogi védelmére vonatkozóan nincs külön uniós jogszabály.

10 A Levola szerint, „[b]ár az uniós jogban létezik a mű egységes és önálló fogalma, amely nem teszi lehetővé a tagállamok számára, hogy nemzeti szinten határozzák meg a szerzői jogi védelem elismerésének kiegészítő feltételeit […], az uniós jognak arra a kérdésre is választ kell adnia, hogy a tagállamoknak az olyan eredeti alkotásokat is szerzői jogi védelemben kell-e részesíteniük, amelyeket a látáson vagy a halláson kívül más módon lehet érzékelni, mint az ízeket vagy az illatokat, vagy még akkor sem részesíthetik szerzői jogi védelemben az ilyen alkotásokat, ha ezek az ízek vagy illatok egy kreatív szellemi munka eredményei, amelynek köszönhetően az kifejezésre juttatja alkotó személyes kreativitását" (észrevételei 41. pontja). „Mivel azonban a Bíróság a »saját szellemi alkotás« követelményének formájában a szerzői jogi védelem minőségi alsó küszöbét szándékozta meghatározni – amit például a német ítélkezési gyakorlat alkalmaz –, ennélfogva egyértelmű, hogy a tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy szerzői jogi védelemben részesítik-e, vagy sem egy szakácsművészeti alkotás ízét, amennyiben ez az íz legalábbis alkotója saját szellemi alkotásának tekinthető. A »saját szellemi alkotás« minőségi alsó küszöbként ugyanis nem zárja ki szükségképpen egyik emberi érzékszerv általi érzékelést sem, így annak meghatározása, hogy egy saját szellemi alkotásnak melyik érzékszerv általi érzékelése releváns, a tagállamok diszkrecionális hatáskörébe tartozik" (észrevételeinek 42. pontja).

11 2011. június 16-i Omejc ítélet (C-536/09, EU:C:2011:398, 19. pont). Lásd még: Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

12 Lásd ebben az értelemben: Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620, 33. pont).

40. Ebből eredően a „mű” kifejezés az uniós jog önálló fogalmaként nem teszi lehetővé a tagállamok számára, hogy ezzel összefüggésben eltérő vagy kiegészítő szabályokat írjanak elő. Következésképpen az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a 2001/29 irányelv [13] által szabályozott kereten kívül lehetőséget biztosít az élelmiszerek ízének [14] szerzői jogi védelmére.

*2. A „mű” fogalma és a szellemi alkotás követelménye*

41. A francia kormány úgy véli, hogy annak meghatározásához, hogy egy élelmiszer ízét megilleti-e a 2001/29 irányelvben biztosított szerzői jogi védelem, azt kell megállapítani, hogy műnek tekinthető-e, azaz eredetinek abban az értelemben, hogy a szerző saját szellemi alkotása.

42. A Bíróság a 2009. július 16-i Infopaq International ítélet (C-5/08, EU:C:2009:465) 34. pontjában megjegyzi, hogy „a Berni Uniós Egyezmény általános rendszeréből, különösen pedig 2. cikkének (5) és (8) bekezdéséből az következik, hogy valamely teljesítmény irodalmi vagy művészeti műként való védelmének az a feltétele, hogy az szellemi alkotás legyen”. [15] A Bíróság továbbá megállapította, hogy a 2001/29 irányelv 2. cikke a) pontja szerinti szerzői jog kizárólag olyan teljesítmény vonatkozásában alkalmazható, amely eredeti abban az értelemben, hogy a szerző saját szellemi alkotása. [16]

43. A 2011. december 1-jei Painer ítélet (C-145/10, EU:C:2011:798) 88. pontjában a Bíróság kimondta, hogy egy szellemi alkotás akkor tekinthető a szerző sajátjának, ha tükrözi az ő személyiségét. A Bíróság 2012. március 1-jei Football Dataco és társai ítéletének (C-604/10, EU:C:2012:115) 39. pontja szerint az eredetiség követelménye nem teljesül akkor, ha az adatbázis létrehozását olyan műszaki megfontolások, szabályok vagy kötöttségek írják elő, amelyek az alkotási szabadságnak nem engednek teret. Emellett, az említett ítélet 42. pontjában a Bíróság megállapította, hogy az a tény, hogy az adatbázis létrehozása – az abban található adatok létrehozásától függetlenül – a megalkotója részéről jelentős munkaráfordítást és szakértelmet igényelt, nem igazolhatja az adatbázis szerzői jogi védelmét, ha ez a munkaráfordítás vagy szakértelem semmilyen eredetiséget nem fejez ki az említett adatok összeválogatása vagy elrendezése terén.

44. Ugyanakkor úgy vélem, hogy jóllehet egy teljesítmény eredetisége a szerzői jogi védelem elismerésének szükséges feltétele, ez nem tűnik elegendőnek. A szóban forgó teljesítménynek az eredetiségére vonatkozó követelmény mellett még „műnek” is kell lennie.

45. A 2009. július 16-i Infopaq International ítélet (C-5/08, EU:C:2009:465) 33. pontjában a Bíróság kimondta, hogy „[a] 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja akként rendelkezik, hogy a szerzők kizárólagos joggal rendelkeznek műveik egészben vagy részben történő többszörözésének engedélyezésére, illetve megtiltására. Következésképpen a többszörözés engedélyezésére vagy megtiltására vonatkozóan a szerzőt megillető jogi védelem tárgya a „mű”. [17]

13 Vagy más, az uniós jogalkotó döntésének megfelelően esetlegesen meghozatalra kerülő uniós jogi rendelkezés keretén kívül.

14 Lásd analógia útján: 2009. július 16-i Infopaq International ítélet (C-5/08, EU:C:2009:465, 27–29. pont); 2010. október 21-i Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620, 29–37. pont).

15 Az Egyesült Államok legfelsőbb bírósága a Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co., Inc. 499 U. S. 340 ítéletében kimondta, hogy a szerzői jog szükséges feltétele az eredetiség.

16 Az Infopaq International ítélet 37. pontja. A Bíróság szerint az „olyan művek, mint a számítógépi programok, az adatbázisok vagy a fényképek, kizárólag akkor részesülnek szerzői jogi védelemben, ha eredetiek abban az értelemben, hogy a *szerző saját szellemi alkotásai*” (az említett ítélet 35. pontja, kiemelés tőlem).

17 A 2001/29 irányelvnek „a művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének jogáról” szóló 3. cikke és „a terjesztési jogról” szóló 4. cikke szintén „műre” hivatkozik.

46. Ezen ítélkezési gyakorlatból egyértelműen kiderül, hogy a 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja egyfelől egy „mű” meglétét követeli meg,[18] másrészről azt, hogy ez a mű eredeti legyen. Igen lényeges, hogy ezt a két elkülönült fogalmat nem szabad összekeverni vagy összemosni.

47. Ennek következtében, a Bizottsággal egyetértésben úgy vélem, hogy azt a tényt azonban, hogy „a 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja értelmében egy mű csak akkor részesíthető szerzői jogi védelemben, ha eleget tesz ennek az eredetiségi feltételnek, nem lehet ezzel ellentétesen értelmezni úgy, hogy minden olyan teljesítményt, amely e feltételnek megfelel, »automatikusan«, csupán ezen az alapon az említett irányelv értelmében vett, a szerzői jog által védett »műnek« kell tekinteni”[19].

*3. Műnek minősül-e egy íz?*

48. Mivel a 2001/29 irányelv nem határozza meg a mű fogalmát, úgy vélem, hogy érdemes a Berni Egyezmény rendelkezéseit figyelembe venni. Eltekintve attól a ténytől, hogy az Unió nem részes fél a Berni Egyezményben, „a WIPO szerzői jogi szerződése – amelyben részes fél, amely a jogrendjének része, és amelynek végrehajtására irányul a 2001/29 irányelv – 1. cikkének (4) bekezdése alapján köteles betartani a Berni Uniós Egyezmény 1–21. cikkében foglalt rendelkezéseket”[20].

49. Következésképpen az Unió köteles betartani többek között a Berni Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdését, amely meghatározza a szerzői jogi védelemben részesíthető „irodalmi és a művészeti” művek terjedelmét. E rendelkezés szerint az „irodalmi és művészeti művek” kifejezés „felöleli az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, tekintet nélkül a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára”. Emellett a Berni Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdése tartalmazza a védett „irodalmi és művészeti” művek *nem kimerítő*[21] *jellegű felsorolását.*[22]

50. Ez a lista egyáltalán nem hivatkozik az ízekre, sem az olyan, ízekhez hasonló művekre, mint a szagok vagy az illatok, de nem is zárja ki azokat kifejezetten.

51. Megjegyzem ugyanakkor, hogy jóllehet a Berni Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdése szerint „az »irodalmi és művészeti művek« kifejezés felöleli az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, tekintet nélkül a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára”, ez a rendelkezés kizárólag az olyan, látás vagy hallás útján érzékelhető művekre hivatkozik, mint a könyvek és a zeneművek, de kivételt képeznek a más érzékek, például az ízlelés, a szaglás vagy a tapintás révén érzékelhető teljesítmények.

18 Az Egyesült Királyság kormánya szerint teljesen téves a 2009. július 16-i Infopaq International ítélet (C-5/08, EU:C:2009:465) olyan értelmezése, mely szerint ez az ítélet „azt jelenti, hogy a típusától függetlenül minden művet szerzői jogi védelemben kell részesíteni, mivel egy alkotó szellemi alkotásáról van szó. A 37. pontban foglalt indokolást a 34–36. ponttal összefüggésben kell értelmezni, amelyben a Bíróság egyértelműen azt állítja, hogy a 2001/29 irányelv által védett rendszer csak néhány, a Berni Egyezmény vagy az uniós jog egyik egyéb eleme, például a számítógépi programokról szóló irányelv értelmében vett irodalmi és a művészeti műként besorolt teljesítményre vonatkozik (észrevételeinek 19. pontja).

19 A Bizottság írásbeli észrevételének 33. pontja. A 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítéletében (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 96–99. pont) a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a sportesemények nem tekinthetők *műnek minősíthető szellemi alkotásoknak*, mivel ehhez a minősítéshez az érintett műnek eredetinek kell lennie, abban az értelemben, hogy az a *szerző saját szellemi alkotását képezi*. Noha a szóban forgó ítélet e pontjainak megfogalmazása azt a benyomást kelti, hogy a „mű” a „szellemi alkotás” szinonimája, és a szerzői jog érvényesítésének egyetlen feltétele egy „szellemi alkotás” megléte, úgy vélem, hogy ebből az ítéletből az következik, hogy a sportteljesítményeket, különösen a labdarúgó-mérkőzéseket nem illeti meg a szerzői jogi védelem, mivel ezekre olyan játékszabályok vonatkoznak, amelyek nem engednek teret a szerzői jogi értelemben vett alkotói szabadságnak. A sportteljesítményekből hiányzik ugyanis az eredetiség. Azt a kérdést, hogy a sportesemények (nem eredeti) „műveknek” minősülnek-e, nem vizsgálta a Bíróság.

20 Lásd: 2012. február 9-i Luksan ítélet (C-277/10, EU:C:2012:65, 59. pont).

21 Véleményem szerint a „telles que” és a „such as” fordulat a francia, illetve az angol változatban arra utal, hogy a felsorolás nem kimerítő, és ezáltal a szerzői jog védelmére érdemes „irodalmi és művészeti művek” tekintetében példálózó jellegű.

22 Lásd: a Berni Egyezmény 2. cikkének (6) bekezdése.

52. Ráadásul, azokban az esetekben, ahol tartósan kétségek álltak fenn egyes teljesítmények szerzői jogi védelmét illetően, a nemzetközi közösség – akár a Berni Egyezmény kodifikációinak módosításával, akár újabb többoldalú nemzetközi megállapodás elfogadásával[23] – rendszeresen fellépett annak egyértelmű megállapítása érdekében, hogy ezek a „művek” – amennyiben eredetiek – szerzői jogi védelemben részesülnek.

53. Ily módon a WIPO Szerzői Jogi Szerződés a Berni Egyezmény értelmében vett külön megállapodás, amelyet többek között az olyan, digitális környezetben[24] született művek védelme érdekében fogadtak el, mint a számítógépi programok és az adatoknak vagy egyéb alkotóelemek gyűjteményei (adatbázisok).[25]

54. Egy élelmiszer íze nem vethető össze az e szerződéssel védett „művek” egyikével sem, és tudomásom szerint a nemzetközi jog egyetlen más rendelkezése sem védi szerzői jog alapján egy élelmiszer ízét.[26]

55. Ráadásul, a francia kormány és a Bizottság észrevételeivel egyetértve úgy vélem, hogy noha egy élelmiszer ízének vagy egy parfümnek a kidolgozása munkát igényel, és szakértelemtől függ, védelmét a szerzői jog mégis csak akkor biztosíthatja, ha eredeti teljesítményről van szó.[27] A szerzői jogi védelem *az eredeti kifejezési formákra* terjed ki, és nem vonatkozik az önmagukban vett ötletekre, eljárásokra, működési módszerekre, illetve a matematikai műveletekre[28]. Úgy vélem, hogy noha egy receptúra megjelenésének formájára (kifejezési formájára) kiterjedhet a szerzői jogi védelem, amennyiben ez a kifejezési forma eredeti, a szerzői jogi védelem nem illeti meg magát a receptúrát (az ötletet). E megkülönböztetés angol elnevezése: „*idea/expression dichotomy*”.

23 Lásd ebben az értelemben: Guide des traités sur le droit d’auteur et les droits connexes administrés par l’OMPI, 25. o., kiadás éve: 2003, elérhető a következő internetcímen: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/fr/copyright/891/wipo_pub_891.pdf.

24 Lásd: a 2001/29 irányelv (15) preambulumbekezdése. A WIPO Szerzői Jogi Szerződés 4. cikke kifejezetten előírja, hogy a számítógépi programok a Berni Egyezmény 2. cikke értelmében irodalmi művekként részesülnek védelemben. Ugyanezen szerződés 5. cikke előírja, hogy a tartalmi elemek kiválasztása vagy elrendezése folytán szellemi alkotásnak minősülő adatbázisok e jellegüknél fogva ugyanilyen minőségben és módon részesülnek védelemben. Lásd még: TRIPS-egyezmény 10. cikke.

25 A 2001/29 irányelv a szerzői és szomszédos jogok jogi védelméről szól, amelynek nem része többek között a számítógépi programok és az adatbázisok jogi védelme. Ugyanis a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 111., 16. o.) szól kifejezetten a számítógépi programok jogi védelméről. A 2009/24 irányelv által hatályon kívül helyezett és felváltott, a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 1991. május 14-i 91/250/EGK tanácsi irányelv (HL 1991. L 122., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 114. o.) első preambulumbekezdéséből kiderül, hogy „jelenleg a számítógépi programokat nem minden tagállamban védik egyértelműen a hatályos jogszabályok, és ahol ilyen védelem létezik, ott különböző jellemzőkkel bír”. E tekintetben megjegyzem, hogy egy számítógépi program tárgyi kódja alapesetben ember által nem érzékelhető. Ugyanakkor egy számítógépi program tárgyi kódja olyan pontos és állandó alkotás, amelyet egy gép konkrétan és objektív módon „olvasni” vagy „érzékelni” tud. Emellett az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1996. L 77., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o,) szól kifejezetten az adatbázisok jogi védelméről. A 96/9 irányelvnek a szerzői jogra vonatkozó 3. cikke (1) bekezdésének rendelkezése szerint „azok az adatbázisok, amelyek tartalmuk összeválogatása, illetve elrendezése miatt a szerző önálló szellemi alkotásai, szerzői jogi védelemben részesülnek. Annak megállapításához, hogy fennállhat-e ilyen védelem, más feltétel nem alkalmazható”. A 96/9 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése *sui generis* jog alapján védi az adatbázisokat, amelyek tartalmának megszerzése, ellenőrzése, illetve előállítása minőségileg vagy mennyiségileg jelentős ráfordítással járt.

26 A Smilde szerint: „[*e*]*gyetlen* jogalkotónak (sem a Berni Egyezmény megalkotóinak, sem a TRIPS-egyezményben részt vevő feleknek, sem a WIPO szerzői jogi egyezményeinek alkotóinak, és semmiképpen sem a [2001/29] irányelv elfogadásához vezető jogalkotási eljárásában elkötelezett feleknek) nem állt szándékában, hogy a szerzői jog eszközével lehetővé tegyék egy olyan szubjektív, mulandó, pontatlan, változó, megfoghatatlan és technikailag meghatározhatatlan dolog kisajátítását, mint amilyen az íz” (észrevételeinek 91. pontja).

27 Vagyis a szellemi alkotások. Lásd: 2012. március 1-jei Football Dataco és társai ítélet (C-604/10, EU:C:2012:115, 42. pont).

28 Lásd ebben az értelemben: 2012. május 2-i SAS Institute ítélet (C-406/10, EU:C:2012:259, 33. pont). Lásd még: a WIPO Szerzői Jogi Szerződés 2. cikke és a TRIPS-egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése.

56. Ráadásul ezeket az eredeti kifejezési formákat kellő pontossággal és objektivitással kellene azonosítani. Ennek megfelelően a 2002. december 12-i Sieckmann ítéletben (C-273/00, EU:C:2002:748, 55. pont), amely arról a kérdésről szól, hogy egy megjelölés, ez esetben egy illat, amely önmagában vizuálisan nem érzékelhető, részesíthető-e védjegyoltalomban, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy ez akkor lehetséges, „ha grafikailag világosan, pontosan, önmagában teljesen, könnyen hozzáférhetően, érthetően, tartósan és objektíven – különösen ábrával, vonalakkal vagy írásjelekkel – ábrázolható”[29].

57. Márpedig úgy tűnik, hogy a technológia jelenlegi állása szerint egy illat pontos és objektív azonosítása jelenleg nem lehetséges. Ezzel összefüggésben az olasz kormány megjegyzi, hogy „az élelmiszerek érzékszervi tulajdonságainak minden kétséget kizáró meghatározása érdekében a mai napig tett tudományos erőfeszítések ellenére jelenleg az »íz« lényegében minőségi elem, amely elsősorban az ízlelési tapasztalás szubjektív jellegéhez kapcsolódik. Az élelmiszerek érzékszervi jellemzőinek célja ugyanis, hogy az – elsősorban az ízlelésre és szaglásra, de ugyanígy a tapintásra szolgáló – érzékszervek a bennük az élelmiszer által előidézett szubjektív tapasztalás alapján érzékeljék és értékeljék őket. E tapasztalások objektív jellemzése ma még nem létezik”[30]. Nem tartom kizártnak, hogy a jövőben kidolgozásra kerülnek az ízek és a szagok pontos és objektív azonosítására alkalmas technológiák, amely a jogalkotói beavatkozáshoz, és ezek szerzői jogi vagy más eszközzel történő védelméhez vezet majd.

58. Véleményem szerint annak lehetősége, hogy egy íz azonosítása egy bíró vagy az általa kijelölt szakértő feladatává válik, amint azt a Levola az írásbeli észrevételeiben sugalmazza, nem változtat azon, hogy ez az azonosítás[31] jellegéből adódóan szubjektív feladat.[32] Márpedig a szerzői jog jogosultjának és olyan harmadik személyeknek az érdekében, akikkel szemben a későbbiekben a szerzői jog megsértése miatt jogi, többek között büntetőjogi vagy bitorlási perek indíthatók,[33] a jogbiztonság elvének tiszteletben tartása megköveteli, hogy egy mű, és ennek következtében az e művet megillető szerzői jogi védelem terjedelme kellő pontossággal és objektivitással azonosítható legyen.

59. Az, hogy az élelmiszerek esetlegesen romlandóak, önmagában nem meggyőző. Hangsúlyoznom kell ugyanis, hogy azon túl, hogy a 2001/29 irányelv nem kötelez egy mű rögzítésére,[34] a szerzői jognak nem a művet hordozó anyag a tárgya, hanem maga a mű.

60. Az a tény azonban, hogy az ízek önmagukban mulandóak, változékonyak és romlandóak, véleményem szerint a pontos és objektív azonosításuk, és ennek következtében szerzői jogi értelemben vett műnek való minősítésük ellen szól.

29 Valójában az Unióban már nem létezik a megjelölés grafikai ábrázolhatóságára vonatkozó feltétel. Ugyanakkor meg kell jegyeznem, hogy a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 336., 1. o; helyesbítések: HL 2016. L 71., 325. o.; HL 2016. L 110., 5. o.) – *amely 2016. január 12-én lépett hatályba –, 3. cikkének b) pontja és a közösségi védjegyről szóló 207/2009/EK tanácsi rendelet és a közösségi védjegyről szóló 40/94/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2868/95/EK bizottsági rendelet módosításáról, valamint a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalnak (védjegyek és formatervezési minták) fizetendő díjakról szóló 2869/95/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. december 16-i* (EU) 2015/2424 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 341., 21. o.) – amely 2016. március 23-án lépett hatályba – előírja, hogy a megjelölés lajstrombéli ábrázolási módjának lehetővé kell tennie azt, hogy az illetékes hatóságok és a nyilvánosság egyértelműen és pontosan meghatározza a jogosultat megillető oltalom tárgyát.

30 Lásd az észrevételei 34. pontját.

31 E pontban a mű azonosításáról szólok, nem az eredetisége értékeléséről, amely az eltérő véleményeknek helyet adó és bizonyos fokú szubjektivitással járó feladat. Ugyanakkor, ha egy mű pontos és objektív azonosítása nem lehetséges, eredetiségének értékelése is lehetetlen.

32 A Bizottság szerint ahhoz, hogy az ízek által előidézett érzetek és benyomások „szerzői jogi védelemben részesülhessenek, túlságosan […] szubjektívek, nem kézzelfoghatóak, és (így) nem lehet őket minden esetben kellő biztonsággal, objektivitással és azonossággal újra előállítani (észrevételei 11. pontja).

33 A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.; helyesbítés: HL 2004. L 195., 16. o.) (28) preambulumbekezdése előírja, hogy „[a]z ebben az irányelvben foglalt polgári és közigazgatási jogi intézkedéseken, eljárásokon és jogorvoslatokon felül a büntetőjogi jogkövetkezmény is megfelelő esetben a szellemi tulajdonjogok érvényesítési eszközének minősülnek” [helyesen: megfelelő esetben a büntetőjogi jogkövetkezmény is a szellemi tulajdonjogok érvényesítési eszközének minősül].

34 Lásd még: a Berni Egyezmény 2. cikkének (2) bekezdése.

61. Ennek következtében úgy vélem, hogy egy élelmiszer íze nem minősül a 2001/29 irányelv értelmében vett „műnek”. Következésképpen az ízeket nem illeti meg a kizárólag a művekre vonatkozó 2001/29 irányelv értelmében vett többszörözés,[35] a művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének[36] és terjesztésének[37] a joga. Emellett meg kell jegyeznem, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikkében szabályozott kivételek és korlátozások csak az e jogokkal védett művekre vonatkoznak.

62. Mindezen megfontolásokból az következik, hogy a 2001/29 irányelvvel ellentétes az élelmiszer ízének szerzői jogi védelemben való részesítése. A második kérdésre nem szükséges válaszolni, mivel csak arra az esetre vonatkozik, ha a 2001/29 irányelvvel nem ellentétes az élelmiszer ízének szerzői jogi védelemben való részesítése, és többek között e védelem feltételeiről és terjedelméről szól.

## V. Végkövetkeztetés

63. A fenti megfontolások alapján azt javaslom, hogy a Bíróság a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (arnhem-leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ellentétes az élelmiszer ízének szerzői jogi védelemben való részesítése.

35 Lásd: a 2001/29 irányelv 2. cikke.

36 Lásd: a 2001/29 irányelv 3. cikke.

37 Lásd: a 2001/29 irányelv 4. cikke.